

## Pogled staršev na kakovost v šoli

*Anton Meden, Karl Petelinšek, David Rupnik in Andrej Tavčar, Zveza aktivov svetov staršev Slovenije, [www.zasss.si](http://www.zasss.si)*

### Uvod

Starši si želimo in pričakujemo, da so naši otroci v šoli deležni odlične izobrazbe in vzgoje. Otroke bi radi izobrazili in vzgojili v samostojne, odgovorne, vestne, delavne, ukaželjne mlade ljudi, opremljene z osnovnimi znanji in spretnostmi, potrebnimi za nadaljnje učenje in hkrati v osebnostno zrele, strpne posameznike, sposobne medsebojnega spoštovanja in sodelovanja. Ker se otroci največ naučijo iz zgledov, je nujno, da je tudi šola sama vzor vseh vrlin, ki jih pričakujemo od otrok. Z eno besedo – šola mora biti kakovostna. To pomeni tudi zahtevna in dosledna – »zavijanje otrok v vato« z dobro šolo nima veliko skupnega.

Zavedamo se, da smo za kakovostno šolo soodgovorni tudi starši in iščemo poti za svoj aktiven prispevek h kakovosti slovenskega šolstva. Ena takih poti je tudi povezovanje svetov staršev, ki se je v Sloveniji začelo z ustanovitvijo prvega aktiva svetov staršev pred desetimi leti in je vodilo do ustanovitve Zveze aktivov svetov staršev Slovenije – ZASSS 8. junija 2011. Danes je v ZASSS vključenih dvanajst področnih aktivov, ki združujejo okrog dvesto svetov staršev, večinoma osnovnih šol. V letu 2012 se je ZASSS kot pridružena članica vključila v evropsko starševsko organizacijo EPA (European Parents Association).

ZASSS, ki se je opredelila kot »prostovoljna, nepoklicna, nevladna, nestrankarska, svetovnonazorsko neopredeljena, neodvisna in neprofitna organizacija svetov staršev, ki organizirano uresničujejo skupne interese staršev in otrok na področju vzgoje in izobraževanja«,<sup>1</sup> je kakovost izobraževanja in vzgoje postavila za svoj temeljni cilj: »Glavni cilj Zveze je prispevati k dvigu kakovosti vzgojno-izobraževalnega sistema z uveljavljanjem naravnega interesa in odgovornosti ter ustavne pravice staršev do aktivnega sodelovanja pri vzgoji in izobraževanju svojih otrok.«<sup>2</sup> Ta cilj poskuša Zveza dosegati z različnimi dejavnostmi. Nekatere med njimi, ki so neposredno povezane tudi s kakovostjo, so naslednje<sup>3</sup>:

- uveljavljanje interesov in pravic staršev pri izobraževanju otrok v sistemu vzgoje in izobraževanja,
- ozaveščanje staršev o njihovih pravicah in dolžnostih,
- izmenjava informacij o načinu organiziranosti in delovanju svetov staršev ter o primerih dobre prakse,
- spodbujanje aktivne soudeležbe staršev v organih šole in krepitev sodelovanja staršev s šolo,
- obravnavanje vseh pomembnih vprašanj, ki vplivajo na položaj otrok in staršev v vlogi udeležencev v sistemu vzgoje in izobraževanja,
- sodelovanje s pristojnim ministrstvom pri oblikovanju šolske politike, tudi prek sodelovanja v delovnih telesih, ki jih imenuje minister,
- sodelovanje z drugimi subjekti na področju vzgoje in izobraževanja,
- organiziranje predavanj, seminarjev in delavnic za starše s področja vzgoje in izobraževanja.

Preko teh dejavnosti poskuša Zveza predvsem širiti med starši znanje in izkušnje ter primere dobre prakse in s tem starše opolnomočiti za aktivno vlogo aktivnih partnerjev v šolskem sistemu. Več o organiziranosti in delovanju Zveze je možno prebrati na spletni strani [www.zasss.si](http://www.zasss.si).

O pozornosti, ki jo kakovosti v šoli namenja ZASSS, priča več minulih dogodkov, ki so začetek načrtovanega delovanja Zveze na področju kakovosti v prihodnosti. Pred slabim letom je Zveza v Gornji Radgoni organizirala posvetovanje o kakovosti v šoli. Spregovorili smo o različnih vidikih kakovosti v šoli in se spraševali, kako lahko starši prispevamo k njenemu dvigu. Ob prvi obletnici ustanovitve ZASSS nam je o vlogi staršev pri ugotavljanju in zagotavljanju kakovosti spregovoril predstavnik Šole za ravnatelje, dr. Andrej Koren.<sup>4</sup> Zveza ima že dobro leto dni stik tudi s

predstavniki SiQ, in s predstavniki Slovenske fundacije za poslovno odličnost - slednji so v preteklosti delovali tudi na implementaciji sistema EFQM<sup>5</sup> v šolstvu. Spremljamo tudi tuje izkušnje – na primer ameriško shemo odličnosti v šolstvu Baldrige<sup>6</sup> in singapurski model SEM<sup>7</sup>. Z namenom učinkovitejšega delovanja je ZASSS ustanovila delovno skupino za kakovost, ki bo z zbiranjem dobrih praks in idej članov ZASSS na eni in s sodelovanjem z drugimi deležniki šolskega polja na drugi strani, promovirala uvedbo učinkovitega sistema zagotavljanja kakovosti v slovenske šole.

Seveda ni naloga staršev, da bi sistem zagotavljanja kakovosti (na kratko sistem kakovosti) v šoli oblikovali, uvajali ali izvajali, to pričakujemo od stroke. Bilo pa bi prav, da bi bili starši v vseh navedenih fazah prisotni in da bi tudi v samem sistemu kakovosti imeli primerno vlogo. Zato v nadaljevanju podajamo nekaj pogledov na različne vidike kakovosti šole in nato še razmislek o tem, zakaj slovenske šole potrebujejo sistem kakovosti in katere elemente naj bi ta sistem (med drugim) vseboval.

### **Kakšna je dobra šola?**

Šola je zelo kompleksen sistem in vključuje veliko soodvisnih dejavnikov, ki morajo vsi dobro delovati (princip najšibkejšega člana), hkrati pa morajo biti med seboj usklajeni. Šele izpolnjevanje obeh pogojev vodi do dobrega delovanja celote. Ker je posameznih dejavnikov veliko, jih je smiselno združiti v dve skupini. Prva skupina združuje dejavnike, ki spadajo v sistemsko zasnovo šole, druga skupina pa tiste dejavnike, ki so povezani z izvedbo šolanja na določeni posamični šoli. Prvi so v Sloveniji definirani na nacionalni ravni z zakonodajo in predmetnimi vsebinami, drugi pa so vezani na posamezno šolo – njene materialne pogoje, vodstvo, učitelje, učence, starše...

V prispevku se bomo ukvarjali predvsem z drugo skupino dejavnikov, torej z dejavniki, vezanimi na posamezne šole, vendar pa to ne pomeni, da nekritično sprejemamo trenutne nacionalno določene dejavnike šolskega sistema kot optimalne. Nasprotno, prepričani smo, da je tudi tu možno še marsikaj izboljšati. Za ilustracijo navajamo nekaj vprašanj, ki smo si jih zastavljali na posvetovanju v Gornji Radgoni<sup>9</sup>: Ali se naši otroci sploh znajo učiti? Ali imajo učitelji dovolj avtoritete in avtonomije pri svojem delu? Ali so ocene naših učencev res pravi odraz njihovega znanja? Zakaj je pri ocenah učencev Gaussova krivulja odpovedala? So vzroki pri učiteljih, učencih ali starših, morda pri pogojih za vpis v srednje šole? Se naši otroci učijo za dosego znanja ali za ocene? So učni načrti res dovolj dobro horizontalno in vertikalno povezani? Ali pri sestavi učnih načrtov sodeluje dovolj ljudi iz prakse? Je potrebna večja povezanost gospodarstva s šolskim sistemom oz. predvsem z načrtovalci šolskega sistema? So vrednote in vzgoja v šoli dovolj poudarjene?

Kljub številnim vprašanjem verjamemo, da je nacionalno določena zasnova šolanja dovolj dobra, da ob kakovostni izvedbi vodi do dobrih rezultatov. Hkrati pa smo prepričani, da je potrebno tako nacionalno zasnovo šolanja kot izvedbo šolanja na posameznih šolah neprestano načrtno in sistematično izboljševati.

Temeljni vprašanja, ki sta osnova za nadaljnje razmišljanje sta torej:

- 1) Kako zagotoviti kakovostno izvedbo vzgoje in izobraževanja na prav vsaki šoli za prav vsakega otroka?
- 2) Kako v zasnovi in izvedbi šolanja odkrivati pomanjkljivosti in jih sistematično odpravljati?

Vprašanja sta preprosti, odgovora oziroma odgovori pa nikakor ne. Zaradi kompleksnosti šole kot take, zaradi razlik med posameznimi šolami, zaradi razlik v lokalnem okolju in še mnogih drugih dejavnikov je možnih odgovorov zelo veliko. Številne šole so jih našle. O tem pričajo dosežki učencev. Avtorji prispevka se tudi zelo dobro zavedamo, da bi že analiza obstoječih pristopov do navedenih vprašanj daleč preseгла okvir in namen tega prispevka in nikakor nimamo namena iskati vseobsegajočega odgovora. Želimo pa analizirati enega od možnih pristopov, ki ima po našem

mnenju velik potencial in je v slovenskem prostoru še premalo izkoriščen. To je uvedba sistema kakovosti v vse slovenske šole.

### **Zakaj sistem kakovosti?**

Sistem kakovosti na enoten način obravnava različne dejavnike in tudi njihovo soodvisnost. Kot je že navedeno zgoraj, je kakovost sistema odvisna tako od kakovosti najšibkejšega člena kot od usklajenosti vseh dejavnikov. K raznoliki problematiki (za primer naštevamo le nekaj dejavnikov: izbira, motiviranje in razvoj kadrov, vodenje, materialni pogoji, varnost, prehrana, obšolske dejavnosti, finančno poslovanje, komuniciranje z javnostmi...) sistem kakovosti pristopa sistematično in celovito. S posamičnim pristopom tako številnih dejavnikov preprosto ni mogoče obvladovati. Delujoč sistem kakovosti bi zato lahko bil (in marsikje že je) dragoceno orodje, ki bi omogočalo stalno izboljševanje delovanja šole, pravočasno zaznavanje in odpravljanje slabosti ter tudi medsebojno primerljivost šol. Prav tako je lahko sistem kakovosti močno motivacijsko orodje, s katerim lahko vodstvo – ravnatelj šole spodbuja vse zaposlene in druge deležnike k prizadevanjem za nenehno izboljševanje.

Model Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja (KzP), ki ga je na podlagi standardov skupine ISO 9000 razvil Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje (SIQ) navaja za cilje<sup>8</sup>:

1. sistematično razvijati pristope, ki vodijo h kakovosti vzgoje in izobraževanja kot prednostnemu cilju izobraževalne politike Evropske unije;
2. povečevati avtonomnost zavodov, kar je ena od prednostnih nacionalnih usmeritev;
3. razvijati ustrezno organizacijsko kulturo, poti komuniciranja in pripadnost organizaciji;
4. omogočati boljše sodelovanje vzgojno-izobraževalnih institucij med sabo in z vsemi zainteresiranimi javnostmi;
5. omogočati prenos dobre prakse;
6. omogočati in spodbujati različnost;
7. izkazati stalno rast kazalcev kakovosti v zavodih, ki sodelujejo v projektu.

Koren<sup>4</sup> navaja, da naj bi bila med najpomembnejšimi razlogi za uvedbo sistema kakovosti v šolstvu:

1. odgovornost izobraževalnih sistemov za njihovo delovanje in učinkovitost;
2. mehanizem za spodbujanje izboljšav v izobraževanju.

Delovna skupina za kakovost (DS-Q) v okviru ZASSS je doslej identificirala naslednje razloge za uvedbo sistema kakovosti:

1. starši želimo za svoje otroke osnovno šolstvo, ki bo "dovolj dobro" na vseh področjih - brez šibkih členov in presenečenj;
2. starši si želimo imeti sistemsko možnost sodelovanja pri delovanju šole na raznih področjih, kjer lahko zaradi svojih ekspertnih znanj pomembno pripomoremo k izboljšanju kakovosti;
3. vzpostavljen sistem kakovosti bi lahko staršem pomagal k večji angažiranosti in osredotočanju na področja, ki so zares pomembna za kakovost šolanja otrok;
4. vzpostavljen sistem kakovosti bi omogočal ciljne izboljšave, racionalizacije, prihranke, opuščanje slabih praks in ukinjanje neučinkovitih procesov;
5. z uvedbo sistema kakovosti bi onemogočili politikantsko manipuliranje s "kakovostjo";
6. starši kot davkoplačevalci zahtevamo racionalno porabo vložene denarja;
7. starši želimo učinkovit šolski sistem ne le v svojem lokalnem okolju, ampak v celotni državi, saj je prihodnost socialne države odvisna od celotnih mladih generacij.

Razvidno je, da DS-Q vsebinsko soglaša z obema zgoraj navedenima viroma, hkrati pa dodaja nekaj lastnih razlogov, ki so izrazito vezani na starševski vidik. Nedvomno bodo starši in drugi deležniki identificirali še vrsto drugih razlogov, zakaj je uvedba sistema kakovosti v šole smotrna, je pa iz doslej zapisanega mogoče nadaljevati razmišljanje o tem, kakšen naj bi sistem kakovosti bil.

## **Kakšen naj bi bil oziroma kaj naj bi zagotavljal sistem kakovosti v šoli?**

Postavitev učinkovitega sistema kakovosti v šoli je zelo zahtevna – zaradi kompleksnosti same šole je seveda tudi sistem kakovosti v šoli kompleksen in strokovno zahteven projekt. Verjamemo pa, da je realno izvedljiv. Ne nazadnje to dokazujejo delujoči, čeprav po našem mnenju (še) ne idealni sistemi samoevalvacije in zunanje evalvacije šol. Zato želimo stroki po svojih močeh pomagati pri razvoju učinkovitega sistema kakovosti – po eni strani s posredovanjem pričakovanj in tudi praktičnih izkušenj s samoevalvacijami in zunanjimi evalvacijami na različnih šolah, po drugi strani pa tudi s poznavanjem sistemov kakovosti, ki jih nekateri med nami srečujemo na delovnih mestih. Ob tem se seveda popolnoma zavedamo dejstva, da šola ni gospodarsko podjetje in zato ni mogoče neposredno prenašati modelov ali standardov kakovosti iz podjetij, ki delujejo na trgu, vendar pa v svetu in doma ne manjka tudi uspešnih primerov upravljanja kakovosti v različnih neprofitnih organizacijah.

Odziv staršev na obstoječe modele kakovosti (pretežno samoevalvacija) je precej dobro zajet v poročilu z ene od delavnic na posvetovanju v Gornji Radgoni<sup>9</sup>:

- Predstavljeni so bili pretekli in obstoječi modeli kakovosti v šoli. Modeli praviloma ne omogočajo ugotavljanja zadovoljstva učencev in staršev s storitvami šole ter izobraževalnim in vzgojnim delom učiteljev. Starši z modeli samoocenjevanja niso seznanjeni in tudi niso bili povabljeni k sodelovanju pri njihovem oblikovanju.
- Starši se želimo vključiti v sistem kakovosti šolskega delovnega okolja in storitev. Po našem mnenju trenutni model samoocenjevanja, ki ne zajema vseh deležnikov, ampak samo učitelje in vodstvo, ni zadosten. Edini primeren način evalvacije bi bil tak, ki bi upošteval vse deležnike in bi zagotavljal celovitost in objektivnost.
- Metodologija ocenjevanja šolskega okolja in storitev bi morala biti zasnovana tako, da bi se na osnovi odgovorov dalo prepoznati problem. Ob tem je pomembna tudi povratna zanka – kako informacijo vpeljati nazaj v proces in ukrepati. Neustrezna so samoocenjevanja po lastnem okusu ali vprašalniki, ki ponujajo samo pozitivne odgovore.
- Če govorimo o javni šoli, bi morali vztrajati na zadosti visokih minimalnih standardih na vseh šolah v Sloveniji, kar bi predstavljalo stopnjo pritiska za doseganje kvalitete delovnega okolja in storitev.
- Ugotavljamo, da je največ uspehov na šolah, kjer so vsi deležniki (starši, učenci, učitelji in drugi strokovni delavci) upoštevani in medsebojno sodelujejo.

Čeprav se odzivi večinoma nanašajo na ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti delovnega okolja in storitev javne osnovne šole, jih je mogoče razširiti na celoten sistem kakovosti. Razbrati je mogoče predvsem to, da večina staršev obstoječih sistemov samoevalvacije in zunanje evalvacije ne pozna – ali zato, ker jih na šolah ne izvajajo, ali pa zato, ker starše »obidejo« - jih niti ne vključijo v analizo, niti ne seznanijo z ugotovitvami.

Ne glede na razlog izključenosti staršev iz sistemov kakovosti je očitno, da sedanje stanje ni zadovoljivo. DS-Q pri ZASSS je zgoraj nakazana izhodišča razširila in formulirala naslednja pričakovanja, kakšen naj bo sistem kakovosti:

1. celovit (vsa področja delovanja javne šole morajo biti "dovolj dobra" ... še zlasti tista, ki nimajo neposrednega "lastnika" na nivoju države);
2. objektivni (samoevalvacije so lahko koristno interno orodje, a na koncu mora slediti objektivna in strokovna zunanja presoja);
3. stabilen / "robusten", a vendar odprt za nova spoznanja;
4. mednarodno primerljiv / osnovan na svetovnih "najboljših praksah" (»izumljanje tople vode« je drago in zamudno);
5. izvedljiv hitro in učinkovito (bolje dober model letos kot odličen model čez 5 let, z zagotovljeno infrastrukturo - šolanja, ocenjevalci...);
6. državno podprt – (so)financiran in po možnosti obvezen;

7. interes staršev mora biti vgrajen v kriterije in v delovanje sistema kakovosti, starši so zastopniki interesov otrok (zadovoljstvo »kupcev«) in davkoplačevalci (financerji).

Podobno kot pri navedbi razlogov za uvedbo sistema kakovosti, je tudi pri navedbi njegovih značilnostih seznam podan z izrazito starševskega vidika, je pa odprt – drugi deležniki bodo nedvomno dodali še kakšen vidik.

Pričakovanja staršev se dokaj dobro ujemajo z obstoječim modelom KzP, ki navaja naslednja izhodišča<sup>8</sup>:

- nadgradnja obstoječe dobre prakse;
- integracija uveljavljenih domačih in mednarodnih praks na področju kakovosti: mednarodni standardi skupine ISO 9000 za sisteme vodenja kakovosti ter evropski model poslovne odličnosti EFQM, Kakovost v šolstvu - Modro oko idr.;
- upoštevanje šolske zakonodaje;
- urejen, sistematičen in celovit pristop pri uvajanju novosti.

Vsebinsko DS-Q v obstoječih sistemih kakovosti pogreša predvsem večjo vključenost staršev, pri tehtanju med notranjo in zunanjo evalvacijo kot obliko sistema kakovosti pa zaradi znanih omejitev samoevalvacije poudarja, da mora sistem kakovosti vključevati tudi zunanjo evalvacijo.

Omejitve sistema kakovosti, ki temelji zgolj na samoevalvaciji so med drugim<sup>4</sup>:

- samoevalvacija v vrtcu ali šoli je močno odvisna od mnenja zaposlenih;
- povsem notranja samoevalvacija šole predstavlja tveganje, da postane simbolična dejavnost, ki se dejansko ne izvaja;
- pojavlja se skepticizem, ali bodo šole in vrtci vzdržali. Izboljšave so počasna pot, zato nastajajo težave pri vzdrževanju procesa samoevalvacije, še posebej, če se prvi učinki ne pokažejo kmalu. Po prvem navdušenju lahko učitelji naletijo na težave s preobremenjenostjo, posebej v fazi, ko je potrebno globlje poseči v ustaljene dejavnosti.

Zunanja evalvacija pa naj bi zagotavljala<sup>4</sup>:

- celovit pregled delovanja šole;
- pregled, kako šola ugotavlja in zagotavlja kakovost – dejavnosti, poročila in načrti;
- dvig kakovosti;
- zagotavljanje informacij staršem, javnostim;
- vzpostavitev tesnejše in javno vidne povezanosti med financiranjem in uspešnostjo;
- podporo načrtovanju;
- nadzor;
- varovalko, da uvajanje kakovosti in samoevalvacijska poročila ne bi postala sama sebi namen;
- pomoč razumeti zakaj, od kod določeni rezultati, dosežki kot posledica načrtovanih dejavnosti, pri čemer morajo vedno odgovoriti tudi na vprašanje »kako to vemo?«;
- navajanje k refleksiji, sistematičnemu spremljanju in vrednotenju lastnega dela ter k sistematičnemu zbiranju in uporabi podatkov za načrtovanje, razvoj in odločanje na vseh ravneh in dejavnostih.

Za uspešno zunanjo evalvacijo je po istem viru pomembno medsebojno zaupanje, strokovno spoštovanje in partnerstvo vključenih, saj so to pogoji, ki zagotavljajo pozitiven vpliv zunanje evalvacije na proces samoevalvacije.<sup>4</sup>

Nadaljnje »drobljenje« sistema kakovosti na dejavnike, ki bi jih moral zajemati in vrednotiti, na tem mestu ni smiselno, saj je teh dejavnikov veliko in jih je mogoče združevati v večje ali manjše sklope po različnih kriterijih. Zdi pa se nam potrebno nameniti nekaj razprave enemu temeljnih dejavnikov kakovosti v šoli. To je učitelj. Avtorji tega prispevka namreč v veliki meri soglašamo z izjavo, da »šola stoji in pade na učitelju«, kar pomeni, da mora sistem kakovosti na nek način objektivno meriti tudi kakovost učiteljevega dela. V javnosti je večkrat slišati izjavo, da se tega sploh ne da.

Učitelj je v razredu veliko večino časa sam z učenci, ki še niso dorasli temu, da bi njegovo delo lahko objektivno ocenili, kot lahko na primer študenti na univerzi ocenijo delo profesorjev in asistentov (in ima njihova ocena veliko težo pri izvolitvah v pedagoške nazive).

Ne glede na to smo prepričani, da je mogoče definirati dokaj objektivne kazalnike kakovosti učiteljevega dela na podlagi učnih uspehov in razvitih kompetenc učencev. Na podoben način razumemo tudi stroko, ki »verjame, da mora biti evalvacija usmerjena v dosežke učencev«<sup>4</sup> in da mora izvedba temeljiti na »načrtovanju prioritetenih ciljev na področju učenja in poučevanja«. Po istem viru naj bi sistem kakovosti omogočal »prepoznavanje učinkovitih šol ter možnost posnemanja pri ostalih«, pri čemer »učinkovitost lahko definiramo kot napredek, ki ga naredijo učenci na učnih, kognitivnih in formalnih elementih svojega šolanja.«<sup>4</sup>

### **Vloga staršev v sistemu kakovosti**

Iz doslej zapisanega sledi, da želimo biti starši v sistemu kakovosti in tudi v procesu njegovega oblikovanja in uvajanja aktiven in enakopraven sogovornik. Dejstvo, da je v šoli to potrebno, ugotavlja tudi stroka: »Temeljna resnica je, da so starši in učitelji partnerji pri otrokovi socializaciji in učenju. Noben od njih tega ne zmore sam.«<sup>4</sup> Istočasno pa je sodelovanje pri izobraževanju svojih otrok tudi naravna in ustavna pravica in dolžnost staršev.<sup>10</sup>

Konkretno o vključevanju staršev priča mednarodni primer dobre prakse iz Ontaria, ki ga povzema Koren<sup>4</sup>:

- Starši so vključeni v pripravo načrtov izboljšav.
- Šola vključuje starše na različne načine.
- Člani sveta šole in sveta staršev na svojih srečanjih razpravljajo o dosežkih otrok.
- Šola obvešča starše o kurikulumu, ocenjevanju, politikah evalvacij.
- Starši se na šoli čutijo dobrodošli.
- Starši sodelujejo pri pripravi pravil vedenja in opravljanja domačih nalog.
- Učitelji in starši razpravljajo o učenčevem učenju in napredku.

Koren zatem potegne vzporednico s slovenskimi razmerami in meni, da bi morali sveti šol in sveti staršev<sup>4</sup>:

- biti aktivno vključeni v proces načrtovanja izboljšav, da izbrani cilji zagotovijo upoštevanje prioritet celotne šolske skupnosti,
- skupaj z ravnateljem ocenjevati napredek šole pri uresničevanju izboljšav,
- zahtevati obravnavo samoevalvacijskih poročil,
- preseči osebni interes le za svojega otroka.

Nazadnje pa sklene, da mnoge šole že ugotavljajo zadovoljstvo staršev z delom šole, da pa vprašalniki niso edina metoda in je mogoče veliko informacij zbrati tudi z drugimi metodami<sup>4</sup>.

Avtorji tega prispevka za sodelovanje ne vidimo ovir. Še več, ga pričakujemo, saj preko izmenjave informacij o dobrih praksah na slovenskih šolah poznamo veliko primerov dobrega partnerskega sodelovanja staršev, učiteljev in vodstev šol na številnih področjih. Zato ni razloga, da se tako sodelovanje ne bi razvilo tudi na področju sistema kakovosti.

### **Sklep**

Trenutno v Sloveniji nekaj šol izvaja samoevalvacijo po »lastnih«<sup>4</sup> metodah, nekaj jih je vključenih v projekta KVIZ in uKVIZ, ki ju izvaja Šola za ravnatelje, nekaj šol je pridobilo certifikat kakovosti KzP SIQ. Glede na zgoraj zapisano, nobeden od teh sistemov kakovosti ni optimalen. Predvsem bi

si želeli večje vključenosti staršev in pa hitrejšega uvajanja solidnega sistema kakovosti na vse slovenske šole.

Zagotovo je za to potrebna širša pobuda in sodelovanje ne le staršev in izvajalcev različnih sistemov kakovosti, temveč tudi ministrstva in drugih državnih inštitucij, strokovnih združenj za kakovost, mednarodnih starševskih združenj, združenj ravnateljev in posameznih učiteljev praktikov. Pri slednjih – učiteljih praktikih – bi bilo po našem mnenju in izkušnjah zelo dobrodošlo, če bi se organizirali v strokovno združenje na nacionalni ravni. Ne le zaradi vprašanja sistema kakovosti, tudi zaradi številnih drugih vprašanj šolstva, kjer je glas učiteljev praktikov, ki nastopajo zgolj kot posamezniki, premalo slišan in upoštevan.

Z mislijo, da je šola zaradi otrok in da si otroci zaslužijo najboljšo šolo, ki smo jo odrasli sposobni ustvariti, sporočamo vsem zgoraj naštetim inštitucijam in posameznikom, da smo starši, povezani v ZASSS, pripravljeni sodelovati in po svojih močeh pomagati, da otrokom tako šolo tudi zagotovimo.

### Viri

1. Pravila delovanja Zveze aktivov svetov staršev Slovenije, Preambula, 2. odstavek (<http://www.zasss.si/documents/Pravila%20delovanja%20ZASSS.pdf>), dostop 3. marec 2013.
2. Pravila delovanja Zveze aktivov svetov staršev Slovenije, 4. člen (<http://www.zasss.si/documents/Pravila%20delovanja%20ZASSS.pdf>), dostop 3. marec 2013.
3. Pravila delovanja Zveze aktivov svetov staršev Slovenije, 5. člen (navedenih je le 8 od 16 alinej) (<http://www.zasss.si/documents/Pravila%20delovanja%20ZASSS.pdf>), dostop 3. marec 2013.
4. Andrej Koren: Predstavitev samoevalvacija in zunanje evalvacije v projektih KVIZ in UKVIZ Šole za ravnatelje, (predavanje ob obletnici ustanovitve ZASSS), Ljubljana, junij 2012.
5. Tatjana Ažman in drugi, Model odličnosti EFQM za šole: [priročnik], Gimnazija Vič, Ljubljana, 2008.
6. [http://www.nist.gov/baldrige/publications/education\\_criteria.cfm](http://www.nist.gov/baldrige/publications/education_criteria.cfm), dostop 4. marec 2013.
7. Ng Pak Tee, The Singapore School and the School Excellence Model, *Educational Research for Policy and Practice* 2: 27–39, 2003.
8. Model Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja, [http://www.siq.si/solstvo/model\\_kakovost\\_za\\_prihodnost/index.html](http://www.siq.si/solstvo/model_kakovost_za_prihodnost/index.html), dostop 4. 3. 2013
9. Okrožnica 1-2012, različni odstavki na straneh 5-8 (<http://www.zasss.si/documents/Okroznica-2012-1.pdf>), dostop 3. marec 2013.
10. Ustava RS, 54. člen.